

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта (географія)»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
кваліфікація: Бакалавр середньої освіти, вчитель географії

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Рівненського державного гуманітарного університету

Голова вченої ради
_____ /проф. Поголовський Р.М./
(протокол № 8 від «29» серпня 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з серпня 2017 р.
Ректор _____ /проф. Поголовський Р.М./
(наказ № 158-01-01 від «31» серпня 2017 р.)

Рівне 2017 р.

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

Освітньо-професійної програми

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: перший (бакалаврський) рівень
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014.07 Середня освіта (Географія)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта/Педагогіка
КВАЛІФІКАЦІЯ: Бакалавр середньої освіти, вчитель географії

Розробники програми:

Мартинюк В.О., к. г. н., проф. .

Трохимчук І.М., к. пед. н., доц.

Портухай О.І., к. с.-г. н., доц.

ВНЕСЕНО

Кафедрою екології, географії та туризму
Протокол № 6 від 6 червня 2017 року

Завідувач кафедри _____ проф. Д.В. Лико

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою психолого-природничого факультету
Протокол № 6 від «26» червня 2017 року

Голова вченої ради _____ доц. В.Р.Павелків

Профіль освітньої програми зі спеціальності **014 Середня освіта**
Предметна спеціальність **014.07 Середня освіта (Географія)**

II. Профіль програми бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта Предметна спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)	
1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Рівненський державний гуманітарний університет Кафедра екології, географії та туризму
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр
Освітня-кваліфікація	Бакалавр середньої освіти, вчитель географії
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (географія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін освітньої складової освітньо-наукової програми 4 роки
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна, 2015
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	повна загальна середня освіта, молодший спеціаліст і молодший спеціаліст
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	01 вересня 2017 року до 01 вересня 2021 року
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.rshu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
	Формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітньо-виховного процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання географії, які характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область	01 Освіта / Педагогіка

(галузь знань, спеціальність)	014 Середня освіта
Орієнтація освітньої програми	<p><i>Теоретичний зміст предметної області.</i> Сучасні теоретичні основи географічних наук, базові знання з природничих і суспільних наук (достатні для формування предметних компетентностей з географії), теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання географії у загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> Методи географічних наук (польових досліджень та обробки географічної інформації, у тому числі з використанням інформаційних технологій). Методики освітніх наук і психології з організації освітньо-виховного процесу. Методика формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> Обладнання та устаткування, необхідне для лабораторних і польових досліджень географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації для формування предметних компетентностей з географії в процесі навчання здобувача і необхідних в освітньому процесі з географії в школі; використання баз для проведення навчальних і виробничої практик в інших освітніх установах (за договорами про співпрацю).</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Загальна освіта в галузі «Освіта» спеціальності Середня освіта (за предметною спеціалізацією «Географія»)</p> <p><i>Ключові слова:</i> географія, картографія, топографія, ландшафт, геологія, метеорологія, клімат, геоморфологія, гідрологія, рекреація, туризм, економічна і соціальна географія, краєзнавство, педагогіка, екскурсія, демографія.</p>
Особливості програми	Обов'язковий семестр міжнародної мобільності реалізується шляхом викладання окремих професійних дисциплін англійською мовою
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування,	Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді.
Продовження	Можливість навчання на другому (магістерському)

освіти	рівні.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Проблемно орієнтоване навчання з елементами самонавчання за такими методами та технологіями як: збір, обробка та інтерпретація результатів досліджень; навички науково-виробничої, проектної, організаційної та управлінської діяльності.
Оцінювання	Письмові та усні екзамени, презентації, практики, вхідний та вихідний модульний контроль, захист кваліфікаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК02. Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК04. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК06. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08. Здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК09. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК01. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.</p> <p>ФК02. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних</p>

територіальних комплексів.

ФК03. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).

ФК04. Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

ФК05. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності.

ФК06. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК07. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.

ФК08. Уміння організувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ФК09. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.

ФК10. Здатність до комунікації зі спільнотами, уміння організувати комунікацію учнів і вихованців, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.

ФК11. Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.

ФК12. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі.

ФК13. Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.

ФК14. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.

ФК15. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ФК16. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України.

ФК17. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

7 – Програмні результати навчання

Нормативний зміст за стандартом вищої освіти України підготовки бакалавра передбачає наступні програмні результати навчання:

1. Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географії;
2. знає географічну термінологію та номенклатуру;
3. описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих її компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;
4. пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на

глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях;

5. пояснює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулює наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства;

6. знає сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі;

7. знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів.

8. *аналізує* державний стандарт основної (базової) середньої школи і навчальні програми з географії та природознавства для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів;

9. *застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно - та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії;

10. *вибирає і застосовує* основні методики та інструменти, які є типовими для різних галузей географії, виконує стандартні виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища, *необхідні для* формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах;

11. *демонструє уміння* охарактеризувати регіони, ландшафти і біогеоценози, пояснити їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними чинниками;

12. *встановлює* роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку;

13. *володіє* основами професійної культури *при підготовці та редагуванні* текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації;

14. *володіє* однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності та предметної спеціалізації.

15. *здійснює* відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи

різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (в тому числі – за допомогою інформаційних технологій);

16. *формує* в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій;

17. *застосовує* сучасні методики і технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення формування в учнів предметних компетентностей та для формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» основної (базової) середньої школи;

18. *уміє* самостійно вести польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи;

19. *застосовує* методи діагностування досягнень учнів, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху;

20. *має навички* оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, здатний нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

21. *дотримується сам* під час польових і виробничої практик, *та формує* в учнів екологічні цінності й відповідальне ставлення школярів до природи, повагу культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів.

Визначені вищим навчальним закладом:

22. *організовує* співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності;

23. *розуміє* значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними

	<p>принципами толерантності, діалогу і співробітництва.</p> <p>24. самостійно організовує процес навчання упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності;</p> <p>25. забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	якісний показник професорсько-викладацького складу випускової кафедри становить 87,5 %.
Матеріально-технічного забезпечення	Обладнання та устаткування, необхідне для лабораторних і польових досліджень географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації.
Інформаційне та навчальне методичне забезпечення	Використання віртуального навчального середовища Рівненського державного гуманітарного університету та авторських розробок професорсько-викладацького складу кафедри і 100% забезпечення навчально-методичними комплексами дисциплін.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та вищими навчальними закладами й науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та зарубіжними навчальними закладами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе

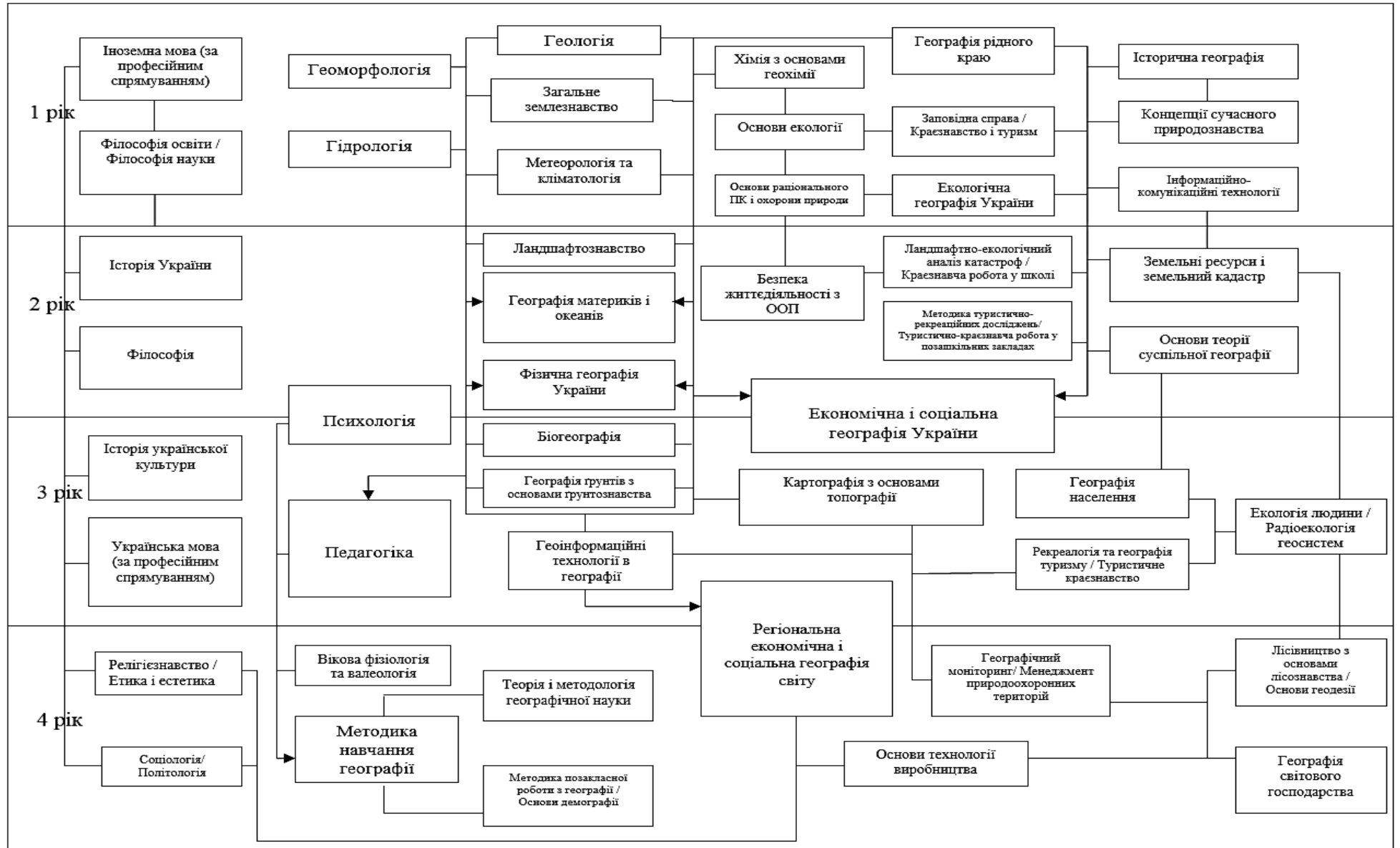
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи) практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія України	3,0	е
ОК 2	Історія української культури	3,0	е
ОК 3	Українська мова (за проф. спрямуванням)	3,0	е
ОК 4	Філософія	3,0	е
ОК 5	Геологія	6,0	е
ОК 6	Загальне землезнавство	4,0	е
ОК 7	Метеорологія та кліматологія	4,0	е
ОК 8	Гідрологія	3,0	е
ОК 9	Геоморфологія	4,0	е
ОК 10	Ландшафтознавство	3,0	е
ОК 11	Картографія з основами топографії	5,0	з
ОК 12	Основи технології виробництва	4,0	з
ОК 13	Географія населення	3,0	з
ОК 14	Основи теорії суспільної географії	3,0	з
ОК 15	Географії ґрунтів з основами ґрунтознавства	3,0	е
ОК 16	Біогеографія	3,0	е
ОК 17	Основи екології	3,0	з
ОК 18	Геоінформаційні технології в географії	3,0	з
ОК 19	Іноземна мова (за проф. спрямув.)	6,0	е
ОК 20	Психологія	7,5	е, з
ОК 21	Педагогіка	9,0	е, з
ОК 22	Методика навчання географії	8,0	е
ОК 23	Вікова фізіологія та валеологія	3,0	з
ОК 24	Географія материків і океанів	11,0	е, з
ОК 25	Географія світового господарства	5,0	з
ОК 26	Регіональна економічна і соціальна географія світу	11,0	з, е
ОК 27	Історична географія	3,0	з
ОК 28	Фізична географія України	6,0	е
ОК 29	Економічна і соціальна географія України	9,0	е, з
ОК 30	БЖД з ООП	3,0	е, з
ОК 31	Навчальна практика	15,0	з, з, з
ОК 32	Педагогічна практика (пропедевтика) (5с б/к)	3,0	з

ОК 33	Педагогічна практика (виробнича)	9,0	з
ОК 34	Комплексний іспит (оглядові лекції) 8с	1,5	
	Курсова робота	2,0	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		173	
Вибіркові компоненти освітньої програми			
	<i>Вибірковий блок 1</i>		
ВБ 1.1	Соціологія/Політологія	3,0	з
ВБ 1.2	Релігієзнавство/ Етика і естетика	3,0	з
ВБ 1.3.	Філософія освіти/Філософія науки	3,0	з
	<i>Вибірковий блок 2</i>		
ВБ 2.1	Концепції сучасного природознавства	5,0	з
ВБ 2.2	Хімія з основами геохімії	3,0	е
ВБ 2.3	Інформаційно-комунікац. технології	3,0	з
ВБ 2.4	Основи раціонального природокористування і охорони природи	3,0	з
ВБ 2.5	Екологічна географія України	3,0	з
ВБ 2.6	Земельні ресурси і зем. кадастр	4,0	з
ВБ 2.7	Теорія і методологія географічної науки	3,0	е
ВБ 2.8	Географія рідного краю	3,0	з
ВБ 2.9	Рекреалогія та географія туризму/ Туристичне краєзнавство	3,0	е
ВБ 2.10	Ландшафтно-екологічний аналіз катастроф/ Краєзнавча робота у школі	4,0	е
ВБ 2.11	Географічний моніторинг/ Менеджмент природоохоронних територій	4,0	е
ВБ 2.12	Екологія людини/Радіоекологія геосистем	3,0	з
ВБ 2.13	Методика туристично-рекреаційних досліджень/ Туристично-краєзнавча робота у позашкільних закладах	4,5	з
ВБ 2.14	Лісівництво з основами лісознавства/Основи геодезії	3,0	з
ВБ 2.15	Методика позакласної роботи з географії/ Основи демографії	3,5	е
ВБ 2.16	Заповідна справа/Краєзнавство і туризм	3,0	е
	Курсова робота	1,0	
Загальний обсяг вибірових компонент		64	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи або у формі комплексного кваліфікаційного екзамену.
Вимоги до кваліфікаційної роботи або кваліфікаційного екзамену	<p>Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми у сфері екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування і сталого розвитку, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, потребує застосування теоретичних положень і методів наук про довкілля.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті вищого навчального закладу або його структурного підрозділу.</p> <p>Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання для перевірки результатів навчання з теорії географії як науки, та теорії й методики навчання географії в основній (базовій) середній школі та в непрофільних класах старшої школи.</p>

Атестація випускників завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: *бакалавр середньої освіти, вчитель географії.*

